

Reflex.-31.12.2023

Tomáš Vlach

Mobilizací proti ruské mase – Ukrajinou cloumá plán poslat do války půl milionu lidí

Шляхом мобілізації проти російських мас – через Україну просочується план відправити півмільйона людей на війну

В Україні, окрім інтенсивних російських обстрілів, рухається тема мобілізації.

Постраждає півмільйона людей, і не всі з них підуть в армію. Уряд спільно з армією підготували нові правила, які мають діяти і для українців, які проживають за кордоном. Хоча переповнювати армію новачками не ідеально, іншого варіанту немає. Проблема в ім'я мобілізації нікуди не зникла, і перед політичним керівництвом України та її армією стоїть надлюдське завдання переконати суспільство, що зараз саме час відмовитися від комфорту та піти в окопи захищати нашу країну з рушницею в руках Два роки без відпочинку. Військова мобілізація сьогодні є актуальною темою в Україні, і напружені очікування в суспільстві посилюються після того, як Президент Володимир Зеленський заявив, що військові просять уряд призвати півмільйона людей.

<https://www.reflex.cz/clanek/valka-na-ukrajine/122512/mobilizaci-proti-ruske-mase-ukrajinou-clouma-plan-poslat-do-valky-pul-milionu-lidi.html>

Ukrajinou kromě intenzivního ruského ostřelování hýbe téma mobilizace. Týkat se bude půl milionu lidí a zdaleka ne všichni se do řad vojska hrnou. Vláda spolu s armádou připravila nová pravidla, která by měla dosáhnout třeba i na Ukrajince žijící v zahraničí. Není sice ideální zahrnout armádu nováčky, jiná možnost ale není.

I válka, jak víme z Dobrého vojáka Švejka, má své tragikomické momenty. O jeden takový se postarala poradkyně náčelníka ukrajinského generálního štábu Alla Martyňjuková, když v dobré víře vysvětlovala mobilizaci mladých mužů do armády. „Mámy jsou z toho hysterické a skoro se už loučí s životy svých synáčků. To je špatně, taková hysterie není nutná, je třeba věřit, že váš syn je hrdina, výkvět národa,“ řekla v interview na youtubovém kanále ISLND TV. „Stejně jednou všichni zemřeme, nežijeme věčně a pokud se tak stane, je třeba odejít ze života důstojně. Je to o mnoho lepší, než když vám na ulici spadne cihla na hlavu nebo vás přejede auto,“ řekla Maryňjuková.

Lze si představit, jak asi matky na tato slova reagovaly. Vyvolalo to skandál a náčelník generálního štábu Valerij Zalužnyj poradkyni, která pracovala na bázi občanské dobrovolnosti bez nároku na plat, vyhodil. Stejně jako všechny další občanské dobrovolníky. Problém jménem mobilizace ale nezmizel a před politickým vedením Ukrajiny i její armádou stojí nadlidský úkol přesvědčovat veřejnost, že teď přichází ta správná chvíle, kdy je třeba se vzdát pohodlí a jít do zablácených a promrzlých zákopů bránit svou zemi se zbraní v ruce. Dva roky bez odpočinku. Být mužem, civilistou ve vojenském věku není dnes na Ukrajině žádná legrace. Můžete být zadržen na ulici smíšenou hlídkou vojáků s policisty, odvezen do odvodového centra, je vám zabaven telefon a dostanete ho zpět až u své jednotky. Hlídky na ulicích či mobilní kontrolní stanoviště

na silničních tepnách už nejsou žádnou výjimkou, pátrači po mobilizovaných se už ale objevili i třeba v městských trolejbusích. Mobilizace do armády je dnes na Ukrajině velké téma a napjatá očekávání ve společnosti ještě zesílila poté, co prezident Volodymyr Zelenskyj oznámil, že armáda žádá po vládě povolání do zbraně půl milionu lidí.

„Je to velmi významné číslo. Řekl jsem, že budu potřebovat více argumentů, abych o tom mohl rozhodnout,“ odpověděl Zelenskyj 19. prosince. Politické vedení země si chtělo vyslechnout argumenty armády. Nakonec to ale sfouklo velmi rychle, jak připomíná server Ukrajinska pravda, hned po vánočních svátcích: „Většina členů vlády hlasovala pro rozhodnutí, aniž by se měli čas seznámit s téměř třemi sty stranami srovnávacích tabulek k návrhu zákona,“ píše server. Jisté však je, že armáda nové lidi potřebuje. Ztráty na frontách jsou obrovské, například čtyřicetiletá jednotka ostřelovačů přišla v posledních týdnech o 19 lidí – z toho dva mrtví a 17 lidí se zraněními různého stupně, z nichž se už podstatná část do první linie nikdy nevrátí. Přitom Rusové se ztrátami vyrovnávají daleko lépe. Podle svědectví ukrajinských vojáků nebývá výjimkou, že naženou četu vojáků do bezhlavého útoku s tím, že do jednoho zemřou a nikdo nic neřeší.

Podle kolegia ruského ministerstva obrany se za 11 měsíců letošního roku podařilo získat 452 tisíc lidí a plán na příští rok je 745 tisíc lidí. Už v září tak poslanci branného výboru státní dumy konstatovali, že nebude potřeba žádná mobilizace, protože vojáků je dost. Na ukrajinské straně je situace jiná a bojové jednotky se zpravidla střídají tak, že po nasazení v zákopech skutečné frontové linie jistí nějakou dobu méně rušný úsek fronty, například za Dněprem. Lidé bojující nepřetržitě od napadení země v únoru 2022 nejsou výjimkou a přestože tehdy třeba narukovali dobrovolně, vyvázat se ze závazku pro ně nebývá jednoduché.

Bez registrace ani ránu

Zelenského strana Sluha lidu má v jednokomorovém parlamentu většinu a tak má zákon o mobilizaci cestu ke konečnému schválení téměř jistou. Poté začne zřejmě masová mobilizace podle nových pravidel. Ta vnáší do procesu trochu více jasno a určují, za jakých podmínek bude člověk mobilizován či demobilizován a má ambici si došlápnout i na Ukrajince žijící v zahraničí. Norma oproti některým fámám nezavádí hromadnou mobilizaci žen. Ovšem s výjimkou těch se zdravotní specializací nebo dobrovolnic, ty povolané být mohou. Týká se všech mužů a až na základě dalších okolností se určují různé odklady a výjimky, třeba pro aktivní zákonodárce či státní zaměstnance skupiny A (kdo to je, nespecifikováno).

Především se snižuje dolní limit mobilizace z 27 na 25 let, přičemž ale branná povinnost platí od 18 do 60 let. Každý musí absolvovat základní službu nebo vojenskou přípravu na vysoké škole. Služba je v době míru pětiměsíční sestávající z tří měsíců všeobecného a dvou odborného výcviku. Kdo vojenskou přípravu neabsolvuje, nemůže být přijat do služeb státu. Registrovat se na vojenském úřadě budou muset i Ukrajinci žijící v zahraničí – dosud se bylo možné této povinnosti vyhnout. Ti nyní kvůli možnosti, že se proti své vůli ocitnou ve vojsku či nebudou moci znovu vyjet za prací, raději domů od začátku války nejezdí. Na krajany v cizině budou mít úřady bič v podobě podmínky, že bez dokumentu potvrzujícího vojenskou registraci nebude možné získat ani si prodloužit pas. Ti, kdo se budou registraci vyhýbat, budou taky omezeni ve svých právech například získat řidičský průkaz, nakládat s nemovitostmi, dělat finanční operace či získat dávky od státu. Tresty a pokuty za vyhýbání se vojenské povinnosti

jsou pak poměrně vysoké – 3 až 5 let vězení a pokuty v přepočtu od šesti tisíc korun do statisíců.

Norma určuje i pravidla demobilizace. Odejít z armády bude možné za trvajících válečného stavu až po třech letech služby či po události jako je zajetí nepřítelem. Vždy poté se poskytuje dvouletý odklad od mobilizace, takže teoreticky je možné být zmobilizován a nasazen opakovaně v tříletých cyklech, kdyby válka trvala až moc dlouho. Samozřejmě platí, že kdo chce, může si službu prodloužit a na vojně zůstat.

Peníze jsou, lidé chybí

V posledních dnech vzbudila rozruch informace, že ukrajinští pohraničníci vysadili z vlaku ze Lvova do polského Přemyšlu dvacet mužů, všechny invalidy takzvané třetí, nejllehčí skupiny. Šlo o jednu z výjimek, jinak mají muži ve věku 18 až 60 let výjezd za hranice země zakázaný. Podle nového zákona by zdravotní stav odvedenců měl přezkoumávat a zmizí termín „vhodný k omezenému nasazení.“ Lidé budou buď schopní, vyžadující léčbu či přezkum, nebo služby neschopní.

Dá se čekat, že mobilizace bude na Ukrajině v nejbližších dnech po novoročních svátcích tématem číslo jedna stejně jako třeba pokračující ruské ostřelování. Co může zatím ukrajinský stát mobilizovaným slíbit, jsou peníze a v případě nasazení na frontě solidní platy kolem sta tisíc korun měsíčně, částka ale klesá v závislosti na druhu a místě služby. Rovněž kompenzace za smrt je v řádech milionů korun, bývá ale někdy těžké ji z úřadů vymoci, stejně jako náhrady za těžká zranění. Podle ministra financí Serhije Marčenko ale peníze na udržování armády zatím pro příští rok – díky západní pomoci – jsou. Problém je ale výhled na rok 2025, pokud se ještě bude bojovat – každý den války stojí Ukrajinu zhruba tři miliardy korun. Na rozdíl od prvních dnů a měsíců, kdy armáda měla víc zájemců než mohla přijmout a brala jen ty s bojovou zkušeností, je dnes situace jiná – zbraň do ruky dostávají i ti, co to s ní neumějí a leckdy ani moc nechtějí umět. Jiná možnost, jak může Ukrajina vzdorovat silnějšímu nepříteli, ale není